



## De jongerenwerker als belangenbehartiger

# Weer de straat op

**D**e afgelopen tijd heb ik met verschillende jongerenwerkers uit Noord-Holland gesproken en gemaïld en hen gevraagd naar de invloed van covid-19 op hun werk. Wat hebben ze daarvan geleerd? De jongerenwerkers geven aan dat zij steeds goed op de hoogte zijn van de voortdurend veranderende en niet altijd logische coronamaatregelen, zoals de richtlijnen voor samen voetballen. Zes jongens van zestien jaar kregen bijvoorbeeld ieder een boete van 95 euro omdat zij na schooltijd met elkaar aan het voetballen waren. Een dag eerder hadden ze met elkaar gevoetbald op de vereniging, wat wel mag, en ze hadden net de hele dag bij elkaar gezeten op school, wat ook mag. Jongerenwerkers kennen deze regels, jongeren niet altijd.

De jongerenwerkers volgen steevast de persconferenties van Rutte en vertalen die naar de consequenties voor hun werk. Als zij dan de straat opgaan, kunnen zij goed aan de jongeren uitleggen wat niet mogelijk is, maar ook meteen wat wel mag. Zo organiseerde het jongerenwerk in Hoorn bijvoorbeeld tijdens de tweede lockdown een voetbal-inloop omdat jongeren onder de achttien in zo'n setting wel met elkaar mogen sporten. Zo konden die elkaar toch ontmoeten. Veel jongerenwerkers probeerden zoveel mogelijk jongeren fysiek te blijven zien. Dat heeft wel tot gevolg gehad dat activiteiten de afgelopen periode op de 18-minners zijn gericht, voor hen gelden immers minder strenge RIVM-maatregelen. In plaats van open inlopen worden er 'gerichte' activiteiten georganiseerd waar jongeren zich voor kunnen aanmelden.

### Goede voorbeeld

Veel jongerenwerkers werken samen met de politie en de boa's. Die waarschuwen bijvoorbeeld de jongerenwerker dat er boetes uitgedeeld gaan worden als de jongeren zich niet aan de richtlijnen houden. Sommige jongerenwerkers gingen elke avond als team in toerbeurten de straat op waar zij met de jongeren praatten. Daarbij gaven ze zelf steeds het goede voorbeeld door de RIVM-maatregelen goed in acht te nemen.

## INTERVIEWS

**Jongeren zijn de vergeten groep van de coronacrisis. Zij zitten in een fase waarin zij de wereld ontdekken, zich losmaken van hun opvoeders en een eigen identiteit ontwikkelen. Dat alles wordt gedwarsboomd door de coronacrisis. Hoe zijn jongerenwerkers voor ze opgekomen?**



Ze vertellen het prettig te vinden om samen te werken met handhaving en politie. Zij konden op die manier voorkomen dat jongeren boetes kregen en tegelijkertijd met hen op straat in gesprek komen.

### De straat op

Het accommodatie gebonden jongerenwerk was door de sluiting van de buurthuizen in de eerste coronaperiode niet altijd goed mogelijk. Hierdoor gingen veel jongerenwerkers noodgedwongen meer de straat op en er ontstonden nieuwe projecten. Tevens werden jongeren bereikt die voor corona nog niet in beeld waren. Zoals een jonge graffiti-spuiter die een Halt-straf moest uitvoeren: hij gaat nu voor het jongerenwerk workshops geven. Meerdere jongerenwerkers namen initiatieven om samen met jongeren iets te doen voor mensen in kwetsbare posities. Een jongerenwerker vertelt:

*'Wij hebben initiatieven bedacht om toch nog iets te kunnen betekenen voor de kwetsbare Haarlemmers. Wij hebben mondkapjes en desinfecterende handgel gemaakt samen met de jongeren en die uitgedeeld aan daklozenopvang en verzorgingshuizen. Veel jongeren waren enthousiast en deden mee aan dit soort initiatieven. Boodschappen doen voor ouderen, tuinieren en allerlei andere klusjes werden door de jongeren uit handen genomen.'*

Soms gaan dingen anders dan verwacht. Een jongerenwerker dacht in de zomer het jongeren centrum naar de hangplek te brengen. De jongeren vonden het niet prettig als de jongerenwerkers aankwamen met hun muziek, spelletjes en chips. Een van hen vergeleek deze actie met iemand die ongevraagd op visite komt en dan ook nog gastheer wil gaan spelen. Dat kan alleen als je elkaar goed kent.

### Online werkt niet

De digitale inlopen zijn weinig succesvol gebleken. Net zomin als de digitale borrels maar niet van de grond willen komen. Jongeren bezochten de digitale huiskamers nauwelijks. Ze vinden het om meerdere redenen niet aantrekkelijk om elkaar daar te ontmoeten. Het is gewoonweg niet zo gezellig. Bovendien is het niet altijd even veilig om persoonlijke ervaringen te delen omdat je niet weet wie er allemaal meeluisteren. Jongerenwerkers vragen zich af de ontmoetingsfunctie wel tot zijn recht is gekomen: het digitale gesprek kwam moeilijk op gang. Een aantal jongerenwerkers heeft geprobeerd om via social media de aandacht van jongeren te krijgen. 'Persoonlijk vind ik het online jongerenwerk niet zo succesvol. Livestreams of andere dingen die je online doet, trekken in verhouding niet genoeg jongeren', vertelt een van hen. Een andere vult aan: 'Je moet concurreren met allerlei professionele vloggers, influencers en contentmakers.' Veel jongerenwerkers geven aan dat een fysieke ontmoetingsplek een belangrijke basisvoorwaarde is om jongerenwerk te kunnen doen. De kracht zit hem vooral in de combinatie van online en offline contact. In de leefwereld van jongeren is er geen hard onderscheid tussen online en offline (Nji, 2019). Vaak proberen de jongerenwerkers in contact te blijven met jongeren door het sturen van berichtjes via social media, met een appje of met videobellen.

### Gamen wel

Een groot probleem van de huidige situatie is dat de ontwikkeling van jongeren in gevaar komt doordat zij te weinig sociaal contact hebben. Een gebrek aan sociaal contact is even schadelijk voor de gezondheid als roken. Bovendien zijn jongeren in deze periode meer uren gaan gamen. Jongerenwerkers maken hier gebruik van door via games als Fortnite met hen in contact te komen, zoals in het project 'Gamen Verbindt' (Brandtsma, 4 mei 2020). Jongerenwerkers nemen deel aan Fortnite-chatgesprekken waarin jongeren bereid blijken om over zaken als eenzaamheid, blowgedrag of problemen op school te praten.

### Veerkracht

Ook bij de jongerenwerkers dreigt de 'coronablues'. Bij sommigen die ik sprak, zakt de moed zo nu en dan in de schoenen. Eentje vertelde:

*'Het is moeilijk geweest om in deze tijd het jongerenwerk op een normale manier uit te voeren, zoals we gewend zijn. Locaties die telkens dicht moeten en daarna toch weer open mogen. Kortom het locatie gebonden jongerenwerk ging niet heel makkelijk.'*

Voor de onzekerheid en het almaar afzeggen van plannen en projecten motiveren niet. Het vraagt de nodige veerkracht als werker om steeds weer opnieuw te beginnen na de zoveelste teleurstelling. Opvallend is dat jongerenwerkers die gesteund werden door de organisatie en vanuit de gemeente meer veerkracht konden laten zien dan degenen die meer het idee hadden er alleen voor te staan.

### Lessons learned

Welke lessen kunnen we meenemen naar het post-covid-tijdperk? Een eerste les is dat een jongerenwerker goed op de hoogte moet zijn van de verschillende maatregelen en daarop moet kunnen inspelen om zo goed mogelijk de belangen van jongeren te kunnen behartigen. Dat vraagt daarnaast om nauwe samenwerking met andere ambtenaren en handhaving zodat zij samen met jongeren de ruimte die er is optimaal kunnen benutten. De tweede les heeft te maken met de leefwereld van jonge mensen waarin geen duidelijk onderscheid is tussen online en offline. Alleen online jongerenwerk was niet heel succesvol de afgelopen periode. De jongerenwerker weet wat er speelt

in de online en offline wereld van jongeren en kan daarop inspelen. Een derde *lesson learned* is dat jongerenwerkers die deel zijn van een team en zich gesteund voelen veerkrachtiger kunnen inspelen op de aldoor wisselende omstandigheden.

■ **Mark van Dijk** is docent-onderzoeker **Lectoraat Empowerment en Professionalisering** Hogeschool Inholland. De Werkplaats Sociaal Domein Noord-Holland Noord valt hieronder.

#### Referenties

- Brandtsma, H. (2020, 4 mei). Adviezen over eenzaamheid en blowgebruik via Fortnite chat. [https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20200504\\_89918479](https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20200504_89918479)
- De Graaf, P. (2020, 1 december). Burgemeester Paul Depla: laat jongeren niet wegwijnen achter hun pc. <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/burgemeester-paul-depla-laait-jongeren-niet-wegwijnen-achter-hun-pc-ba90b71cb/>
- Nederlands Jeugdinstuut (2019). Online Jongerenwerk: Werken in de online leefwereld van jongeren. Handvatten voor jongerenwerkers en managers. <https://www.nji.nl/nl/Download-Nji/Online-Jongerenwerk-Werken-in-de-online-leefwereld-van-jongeren-Handvatten.pdf>
- Trouw (4 april 2020). Een gebrek aan sociale contacten is net zo schadelijk als roken. <https://www.trouw.nl/nieuws/een-gebrek-aan-sociale-contacten-dat-is-net-zo-schadelijk-als-roken--b0a82139/%5d> <https://www.trouw.nl/nieuws/een-gebrek-aan-sociale-contacten-dat-is-net-zo-schadelijk-als-roken-b0a82139/>

**'JE MOET  
CONCURRENEN  
MET ALLERLEI  
PROFESSIELE  
VLOGGERS,  
INFLUENCERS  
EN CONTENT-  
MAKERS'**